

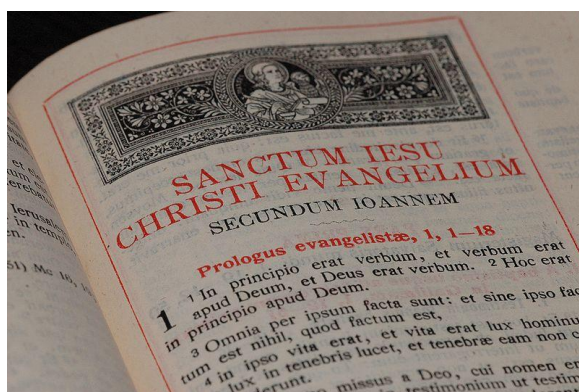
Zeszyt Nr 106
Czerwiec 2010 r.

PRIMO ŚWIĘTE

OŚRODEK FORMACJI KATOLICKO SPOŁECZNEJ
OKRĘGU PODKARPACKIEGO
35 -064 Rzeszów ul. Targowa 11

Opracowanie :
Ks. Bronisław Żolnierczyk

Wprowadzenie do czytania i rozważania Słowa Bożego

... „Każdego więc, kto tych słów moich słucha i wypełnia je, można porównać do człowieka roztropnego, który dom swój zbudował na skale. Spadł deszcz, wzebrały potoki, zerwały się wichry i uderzyły w ten dom. On jednak nie runął, bo na skale jest utwierdzony” ...

/Mt 7,24-25/

Pismo święte i Tradycja

jako sposoby przekazywania Objawienia w Kościele .

Przymierze.... Słowo bardzo modne i często nadużywane. Słyszymy o przymierzach militarnych, politycznych i ekumenicznych. Przymierze, tylko pod postacią, innego słowa występuje w życiu, prywatnym. Jakże często ludzie deklarują sobie wzajemnie przyjaźń, pomoc, współpracę . To też przymierze... Każde jednak ludzkie przymierze ma u podstaw egoizm, dobro własne lub najbliższych. Jest jedno, jedyne, inne przymierze, o którym nam mówi Słowo Boże, przymierze zawarte na fundamencie miłości, braterstwa. Jest to przymierze Boga z ludźmi. Historię tego przymierza przedstawia barwnie Objawienie Boże przekazywane w Kościele przez Pismo św. i Tradycję.

I

Pismo św. przekaznikiem Objawienia Bożego,

Spośród wielu narodów świata Bóg wybrał najpierw jeden naród i za pośrednictwem Mojżesza zawarł z nim przymierze. Potem zaś przez Jezusa Chrystusa wszedł w przymierze z całym rodzajem ludzkim. Ten fakt Pismo św. określa hebrajskim terminem berit , łąc.: testament, pol.: przymierze lub testament. Termin ten został rozciągnięty przez Ojców Kościoła na cały zbiór ksiąg Pisma św. Stąd nazwa:, księgi przymierza, księgi testamentu – Nowego i Starego Testamentu.

Należy zwrócić uwagę że słowo testament w odniesieniu do Ksiąg Starego i Nowego Przymierza a podkreśla ich Boski autorytet. Księgi św., których pierwszym autorem jest Bóg, są pisanym świadectwem Bożej woli, przekazującym nieomylną zbawczą prawdę Bożą , najbardziej wiarygodną i bezwzględnie *wiążącą* /por. wypowiedzi św. Hieronima, św. Augustyna , Tertuliana/. Pismo św. jest Słowem Bożym, jest Objawieniem Boga skierowanym do człowieka.

Biblia więc jest księga przede wszystkim Boską, ale jednocześnie głęboko ludzką. Nigdzie bardziej niż w Piśmie św. nie spotykają się prawdy wieczne z doczesnymi, przyziemne z niebieskimi. Żadna też inna księga nie nasuwała przez tak długie wieki i czasy konieczności życia zgodnego z sumieniem ludzkim i wskazaniem Bożymi. Pytamy więc, gdzie należy szukać tej tajemniczej ,wiecznej młodości i aktualności Biblii ? Czym się ona różni od książki codziennie spotykanej ? Skąd pochodzi jedność między tak bardzo różnymi utworami powstałymi w różnych czasach i różnych środowiskach ? Co łączy licznych autorów i korektorów Pisma św. Starego i Nowego Testamentu ?

Odpowiedź na te pytania daje nam wspólnota chrześcijańska, a przede wszystkim nauka katolicka twierdząc, że księgi Biblii są święte i kanoniczne ponieważ są napisane pod natchnieniem Ducha św. a zatem Bóg jest autorem głównym tych ksiąg / por. Konst. Soboru Wat. I KO 11/.

Z tego stwierdzenia i przekonania wypływa godność Biblii, jej wieczna aktualność i jedność. Przekonanie to umacnia w nas Św. Piotr Apostoł : „ *Mamy mocniejszą prorocką mowę i dobrze zrobicie, jeśli będziecie przy niej trwać, jak przy lampce, która świeci w ciemnym pokoju, aż dzień zaświta, gwiazda poranna wszędzie w sercach waszych. To przede wszystkim miejcie na uwadze, że żadne proroctwo Pisma nie dokonuje się przez prywatne wyjaśnienia. Nie wolą bowiem ludzka, zostało kiedyś przyniesione proroctwo, ale przez Ducha św., unoszeni mówili od Boga święci ludzie " . / 2P1,19-21/.*

W przytoczonym urywku listu uczy św. Piotr, że wiara w Chrystusa Pana opiera się nie tylko na świadectwie Ojca Niebieskiego, ale także na Piśmie Św. Pismo św. w myśl Księcia Apostołów zostało napisane nie ręką wolą ludzką lecz Bożą.

Jeszcze wyraźniejszym świadectwem mówiącym a natchnieniu ksiąg biblijnych jest tekst II listu Św. Pawła do Tymoteusza /3,16/ : „ *Wszelkie Pismo od Boga natchnione pożyteczne jest do nauki, do przekonywania, do poprawiania, do kształcenia w sprawiedliwości* ”. Z pobieżnej analizy powyższych cytatów jasno wynika, że Pismo św. jest Słowem Bożym , listem Boga do ludzi. /por. 00.Kościola/.

2. Natura natchnienia biblijnego

Katolicka nauka o natchnieniu uczy, że głównym i pierwszo -rzędnym autorem , Pisma św. jest Bóg, Księga ta musi więc zawierać w sobie właściwości Autora Głównego. Tą szczególną cechą Pisma wynikającą z Bożego autorstwa jest p r a w d a. Bóg bowiem Jest prawdą : - „*Jam jest. drogą, prawdą i życiem*” /J 14, 6/ .

Prawda wyklucza wszelki formalny błąd logiczny, „ *niebo i ziemia przeminą, ale słowa moje nie przeminą* ” / Łk. 21,33

Drugim skutkiem natchnienia biblijnego Jest ś w i ę t o ś ć Pisma.

Przez świętość, albo moralną szlachetność Biblii rozumiemy zgodność z prawem moralnym sądu autora natchnionego o czynach, słowach i uczuciach osób, które opisuje. Autor wprawdzie może opisywać rzeczy dobre i złe, nie może jednak zła pochwalać, potwierdzać, ani też ganić dobra. Racja tego twierdzenia jest oczywista. Autorem głównym Jest Bóg, który jest świętością, a którego wola jest prawem odwiecznym, źródłem wszelkiej moralności. Nie może więc chwalić zła, a potępiać dobra.

Tych kilka myśli okazuje wielkość, a zarazem godność *Ksiąg*, Pisma św. Nić też dziwnego, że w nauczaniu Kościoła, szczególnie ostatnich czasów tyle zachęty do czytania i rozważania Słowa Bożego zawartego w Piśmie Świętym Starego i Nowego Testamentu.

" Tak wielka zaś tkwi w Słowie Bożym moc i potęga - mówi Sobór - że Jest ono dla Kościoła podporą i siłą żywotną, a dla synów Kościoła utwierdzeniem wiary, pokarmem duszy oraz źródłem czystym i stałym życia duchowego " / K.0.21/.

Konstytucja jest pod tym względem echem długiej tradycji Kościoła. Kościół zawsze wierzył i wierzy, za św. Hieronimem „ *że nieznajomość Pisma Jest nie znajomością Chrystusa* ”.

Papież Bł. Jan XXIII w licznych swych pouczeniach zwracał się do Biblii. W dniu zaś objęcia w posiadanie pasterskie Bazyliki Laterańskiej w przemówieniu swym wskazał na Kielich i Księgę, tj. Biblię i Liturgię? Najświętszy Sakrament/ , w których chciał streścić całą swą troskę pasterską. Wspomniany papież tak bardzo pragnął wypełnienia się słów proroka, Amosa : „ *Oto przyjdą dni, mówi Pan, w których ześlę na ziemię głód, głód nie chleba, ani pragnienie wody, lecz słuchania Słowa Bożego* ” /8,11/. Ten sam papież postawił wymagania wierzącym Kościoła Chrystusowego : - aby czytać i rozważać Słowa Pisma Świętego.

- aby to słowo czytane przenikało w życie narodów, rodzin, społeczeństw ,

- aby wreszcie z wielką czcią i rewerencją odnosić się do tych Ksiąg św. /przemówienie pap. Jana XXIII na Kongr. Bibl. Włoskich/. Słowa papieża są dla nas zachętą ,ale i pytaniami do rachunku sumienia. Jak wygląda moje życie religijne w świetle postawionych wymagań Ojca chrześcijaństwa ?

„Nieznajomość świętych ksiąg Przymierza Jest dziś naprawdę niewybaczalna każdemu katolikowi”./Bł. Jan XXIII/.

3. Tradycja święta przekąźnikiem treści Objawienia Bożego.

Zanim natchnione słowo zostało zapisane w księgach Starego i Nowego Testamentu żyło ono wcześniej w gminie chrześcijańskiej lub całej społeczności, było w niej przepowiadane, zastanawiano się nad nim i wprowadzano je w życie. Istnieje zatem i przekaz Objawienia Bożego o charakterze żywym, kościelnym, nie tylko Słowo spisane na kartach Pisma św. Jest nim Tradycja św., czyli kontynuowanie świadomości kościelnej w czasie, kontynuowanie świadomej i realnej wspólnoty wiernych.

"Kościół zawsze uważał i uważa Pismo św. łącznie z tradycją św. za najwyższe prawo swej wiary... /K.O. 21/.

Albowiem Pismo św. jest mową Bożą, utrwaloną pod natchnieniem Ducha św. na piśmie, natomiast święta tradycja to słowo -Boże, które przez Chrystusa Pana i Ducha św., zostało powierzone Apostołom, przekazując w całości ich następcom... Stąd Kościół czerpie swą pewność co do wszystkich spraw objawionych nie z samego tylko Pisma św. por. /K.O.9/

Kościół wyraźnie uczy, że Pismo św. i Tradycja stanowią jedno, ściśle, zespolone, wzajemnie się przenikające źródło wiary, gdyż przekazują to samo Objawienie Boże. Nazywane są różnie raczej ze względu na pewne różne ujęcia tego samego Objawienia. W Kościele nie może funkcjonować samo Pismo bez Tradycji ani Tradycja bez Pisma. Tradycja bowiem jest tłumaczem Pisma, żywym głosem Objawienia przekazanego na Piśmie. Św. Paweł zachęca :
"Bracia, stójcie niewzruszenie i trzymajcie się tradycji, o których zostaliście pouczeni, bądź żywym słowem, bądź za pośrednictwem naszego listu " / 2Tes.2,15 /.

Nad Słowem Bożym spisanim i Tradycją czuwa nieomylny Kościół św. On jedynie otrzymał od swojego Założyciela dar Ducha św., który czuwa nad jego nauczaniem, strzeże jego nieskażonej poprawności, i w ten sposób *"przyczynia się skutecznie do zbawienia dusz"* /K.O. 10/. Słuchając głosu Nauczającego Kościoła możemy być pewni, że nie pobłądzimy, dojdziemy do celu ziemskiej wędrówki. Objawienie Boże przekazane w Piśmie i Tradycji jest jednym świętym depozytem Słowa Bożego powierzonego Kościołowi por. /K.O. 10/. Na nim polegając, *„ cały lud święty zjednoczony ze swymi pasterzami trwa stale w nauce Apostołów, we wspólnocie braterskiej. " /KO.10/*

II

Biblia - zanim zaczniesz czytać i rozważać...

Wielu ludzi zatrzymuje się przed Biblią jak przed lasem nie do przebycia. Którędy wejść? Jak się w nim zorientować? A zatem większość trzyma się kilku utartych ścieżek. Wynoszą oni ze swoich wycieczek wiązaną tekstów, zawsze tych samych, łącząc je przypadkowo. Jak kwiaty w zielniku.

Nie chcemy przez to powiedzieć, że wycieczki te są daremne. Jedno bowiem słowo z ust Bożych, jeśli naprawdę do nas trafi, wystarczy, aby zmienić życie. Chrystus Pan, Słowo Boże, przyrównuje do ziarna wrzuconego w ziemię. W każdym ziarnie tkwi siła witalna, tajemnicza, potężna; siła ta pozwala ziarnu rozwinąć się w wielkie drzewo, czy kłosa karmiący chlebem.

„ Żywe Jest Słowo Boże, skuteczne i ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny, przenikające aż do rozdzielenia duszy i ducha, stawów i szpiku, zdolne osądzić pragnienia i myśli serca. Nie ma stworzenia, któryby było przed Nim niewidzialne, przeciwnie, wszystko odkryte i odsłonięte jest przed oczyma Tego, któremu musimy zdać rachunek ” (Hebr. 4,12). Niemniej jednak znacznie częściej, jak mówi przysłowie „ drzewa zasłaniają las”.

Mnogość tekstów zasłania fundamentalną jedność orędzia biblijnego. Pragniemy wskazać czytającym to opracowanie pewien szlak poprzez gąszcz tekstów. Jednak siłą rzeczy pozostanie wiele terenów niezbadanych po obu stronach. Sam Bóg daje nam nic przewodnią

do naszych badań. A jest nią Jego zbawcza wola wobec ludzkości i świata. Wola ta działa od początku świata i będzie się spełniać poprzez historię, aż do osiągnięcia swego ostatecznego celu, aby Bóg stał się „*wszystkim we wszystkich*” (por. Kol. 1,16-17).

Biblia jest książką trudną do właściwego zrozumienia, ponieważ jest ona dziełem jednocześnie boskim i ludzkim. To księga pisana przez ludzi związanych z pewną epoką, językiem i szczególnymi okolicznościami; zawiera ona wycinek historii ludzkości. Lecz poprzez te ludzkie dzieje toczą się inne, właściwe dzieje, te, które Bóg sam pisze w sercach ludzi i one to są dziejami zbawienia; jest to historia walki, którą Bóg toczy z ludźmi dla ludzi, dla ich zbawienia.

Biblia jest księgą wspaniałą i tragicznie ludzką: stawia przed nami ludzi z ciała i krwi, którzy mają swoje nienawiści i miłości, namiętności i wady. Odkrywa nam, że historia jest nieustanną walką pomiędzy Bogiem, który wzywa człowieka, który opiera się temu wezwaniu. W samym środku tych dziejów wznosi się Krzyż. Ten Krzyż jest wielkim paradoksem Biblii całej historii ludzkiej. Bóg aby zbawić świat, dał się ukrzyżować. Poczynając od Księgi Rodzaju a kończąc na ostatnim rozdziale Księgi Objawienia Św. Jana – Apokalipsy wszystko dąży zbiega się w Krzyży i wszystko z niego pochodzi. Od momentu, kiedy wbito go w sam środek świata, świat nie może mieć innego sensu jak w nim i przez niego. Tajemnica Krzyża jest punktem kulminacyjnym misterium, które przenika całą Biblię : nigdzie Bóg nie jest bardziej obecny i nigdzie bardziej ukryty niż na Golgocie – „*Boże mój, Boże, czemuś mnie opuścił ?*” (Ps. 22,2)

Bóg w Biblii oddaje się ludziom, tak jak oddaje się im w swoim Synu Jezusie Chrystusie. Ludzie mogą robić z tą Księgą co zechcą : badać drobiazgowo, szydzić z niej, odrzucać ducha zatrzymując jedynie litery i pozwalając sobie w tej dziedzinie na wszystko, co im złość podpowie.

Aby rozważyć Słowo Boże należy pamiętać, że Historia zbawienia opisana w Piśmie świętym, posiada jeden sens, jeden kierunek: ich ostatnim słowem jest całkowite zwycięstwo Boga. Cały postęp historii idzie w kierunku tego zwycięstwa dokonanego przez Ofiarę i Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.

Wielkie dzieło Boga zawiera trzy zasadnicze momenty, lub inaczej trzy fakty:

1. Biblia ukazuje jak Bóg w swojej łasce wybiera sobie pomiędzy różnymi ludami ten, który czyni swoim narzędziem i świadkiem. Lud ten, wybrany naród, stanie się nosicielem obietnic i wyroków Bożych „*znakiem*” przyszłego zbawienia, zapowiedzią Mesjasza.
2. Drugim faktem jest moment Wcielenia , przyjścia Jezusa Chrystusa na ziemię „*gdy nastąpiła pełnia czasów*” (por Gal.4,4). Chrystus jest CZŁOWIEKIEM – drugim Adamem. Twórcą nowej ludzkości – Kościoła Świętego.
3. Przez swoje Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie Jezus Chrystus okazał się jako prawdziwy Pan i Władca nieba i ziemi. Jego wszechwładza zmanifestuje się w sposób widoczny dopiero przy końcu czasów, kiedy „*powróci w chwale sądzić żywych i umarłych*” (Wyznanie Wiary). Ten czas oczekiwania, który nas oddziela od ostatecznego spełnienia się, jest czasem Bożej cierpliwości, czasem Kościoła, czasem, który Bóg daje, aby ogłaszać zbawienie „*aż po krańce świata*” (Dz. 1,8)

Od Księgi Rodzaju, aż po Apokalipsę autor natchniony opowiada o tych faktach i ukazuje walkę świata z ciemnością, dobra ze złem, nienawiści z miłością. W tej walce streszczają się całe dzieje ludzkości, ale także są to i nasze dzieje, dzieje każdego z nas.

Biblia jest rozdrożem, gdzie Bóg nas spotyka w Jezusie Chrystusie i stawia przed nami konieczność ostatecznej decyzji: z Nim, czy też przeciw Niemu.

Dyspozycje do słuchania i rozważania Słowa Bożego

1. „*Proszę was. Wchodźcie w nowe tysiąclecie z Księga Ewangelii. Niech nie zabraknie jej w żadnym polskim domu! Czytajcie i medytujcie! Pozwólcie, by Chrystus mówił*” (JP II 6.06.1999) *Czytający Pismo św. powinni zwrócić uwagę na Czystość serca – Ojcowie Kościoła bardzo dużą uwagę przepisywali dyspozycjom moralnym, które sprawiały, że chrześcijanin stawał się zdolnym do przyjęcia Słowa Bożego. Czystość serca i umysłu oznaczała wolność od tego wszystkiego, co oddziela człowieka od miłości Bożej i poczucia Jego obecności. Czystość serca, to wolność i opanowanie wszelkich namiętności.*
2. **Wiara i pokora.** U podstaw Słowa Bożego leży szereg zasadniczych prawd teologicznych, które mogą być przyjęte tylko przez wiarę. Okiem wiary można rozpoznać w Piśmie św. Chrystusa – *bo „nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa”.* (św. Hieronim). Słowo Boże jest bardzo wielkie, jak wielkim jest Główny Autor, dlatego potrzebujemy pokory. Należy uznać swoją małość wobec Boga mówiącego i objawiającego. „*Gdy usłyszycie głos Boży, serc nie zatwardzajcie... jak na pustyni... gdzie Mnie kusili wasi ojcowie doświadczałem Mnie , choć widzieli moje dzieła* „ (Ps. 95 -98)
3. **Wewnętrzne uciszenie i spokój.** W ciszy i skupieniu przemawia Bóg. Tylko w takim klimacie można słuchać Słowa Bożego i rozważać je.
4. **Czytanie Pisma Świętego musi mieć charakter mądrościowy.** Pismo Święte jest żywym Słowem Bożym. Czytamy je nie z ciekawości, ale by być zbawionym. Biblia ma wiedzę szczególną tzw. wiedzę zbawienia. Posiadanie tej wiedzy i kierowanie się nią w życiu jest prawdziwą mądrością.
5. **Czytanie Słowa Bożego musi mieć charakter dialogowy.** Czytanie Pisma Świętego jest czytaniem we dwoje: człowiek i Bóg. Żywy Bóg obecny w Swoim Słowie nawiązuje dialog. Gdy czytamy Pismo święte On mówi do nas: gdy się modlimy, odpowiadamy Mu na Jego Słowo.
6. **Czytanie musi mieć charakter zobowiązujący i angażujący.** Na Słowo Boże odpowiadamy całym naszym życiem, postawą, zachowaniem. Samooszukiwaniem siebie jest słuchanie Słowa Bożego, a nie wypełnianie jego w życiu. To samooszukiwanie jest większe dzisiaj, niż dawniej, gdyż żyjemy w potopie słów ludzkich. Należy słuchać tak Słowa Bożego, aby je nie tylko zapamiętać, ale treścią jego kierować się w życiu. „*Nie ten, który mówi mi Panie, Panie wejdzie do Królestwa Bożego, ale ten który wypełnia wolę Ojca, który jest w niebie.*” / Mt 7,21/ Nie chodzi o uznanie tylko umysłem Słowa Bożego, nie chodzi również o uczuciowe zachwycenie się Nim, ale ciągle jednocześnie się z Nim przez swoją wolę, swoje pożądanía, nasze życie i całe postępowanie.

IV

Praktyczne wskazania w czytaniu i rozważaniu Biblii

Uwagi wstępne

„*Będziesz Biblię nieustannie czytał! Będziesz kochał więcej niż rodziców! Nigdy się z nią nie rozstajesz! A gdy zestarzejesz się, dojdiesz do przekonania, że wszystkie książki jakie przeczytałeś w życiu, są tylko nieudolnym komentarzem do tej jedynej Księgi*” / R. Brandstaetter, Krąg biblijny, s. 10 /

- Wspólnota, czy rodzina gromadzi się w odpowiednim miejscu i czasie, wokół stołu, na którym umieszcza się Biblię, zapalona świecę i ewentualnie kwiaty.
- Jeden z uczestników odpowiada za przygotowanie tekstu biblijnego i śpiewów.
- Spotkaniu przewodniczy odpowiednio przygotowany lektor, którym może być ojciec, matka, dziadkowie, starsze dzieci.
- Po śpiewie odpowiedniej pieśni, a gdy jej nie ma, zaraz na rozpoczęcie spotkania zapala się świecę, mówiąc : „ Światło Chrystusa! Wszyscy odpowiadają : „ Bogu niech będą dzięki”.
- Prowadzący spotkanie biblijne odmawia modlitwę do Ducha Świętego o łaskę zrozumienia Jego słowa. Modlitwy tej nie należy nigdy opuszczać.

Propozycja modlitwy

Duchu święty, spraw swoją łaską, abyśmy czytając Objawione Słowo Boże, potrafili je przyjąć i zrozumieć, a potem mądrze i mężnie stosować się do poznanej prawdy w naszym codziennym życiu. Prosimy Cię o to przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Po tej modlitwie odmówić można modlitwę do Matki Bożej

Czytanie Pisma Świętego (lectio)

- Po modlitwie należy odczytać wybrany tekst biblijny. Przewodniczący spotkania czyta go z Biblii. Jeśli jest to tekst Ewangelii, słuchamy go na stojąco.
- Po odczytaniu tekstu następuje objaśnienie jego treści. Prowadzący może posłużyć się gotowym komentarzem.
- Wszystkie wyjaśnienia powinny pomóc w odpowiedzi na pytanie: co Bóg mówi do mnie w odczytanym tekście?
- Przy braku komentarza, w ciszy każdy sam stara się skomentować podany tekst.

Rozważanie (meditatio)

- Czytanie przechodzi w moment osobistej, modlitewnej refleksji. Słowo musi być przyswojone (przyjęte) w odpowiedzi na pytanie : Jakie znaczenie ma odczytany tekst dla mnie ?
- Zwrócić uwagę na wyrażenie, czy słowo, które nas zainteresowało, zdziwiło lub zaniepokoiło. Należy zatrzymać się nad nim, szukając wyjaśnienia przez inne Słowa Pisma tak, aby wydobyć aktualny dla siebie sens duchowy.
- Po refleksji nad tekstem biblijnym warto zapamiętać jakieś zdanie, czy wyrażenie, które będzie można powtarzać w ciągu dnia, lub tygodnia.

Modlitwa (oratio)

- Od rozważania (medytacji) każdy modli się osobiście, co jest odpowiedzią na Słowo Boże skierowane do nas.
- Modlitwa może przybierać formę uwielbienia Boga, dziękczynienia, prześlągania, prośby i wstawiennictwa.
- Odpowiadając Bogu na Jego Słowo, należy pamiętać, by rozmawiać z Nim, jak z Ojcem, który miłuje nas przez Syna Swego Jezusa Chrystusa w Duchu świętym.

Kontemplacja (contemplatio)

- Odpowiedź dana Panu Bogu na modlitwie przeradza się w patrzeć na wszystkich i wszystko oczami Boga.
- Nauczycielem takiego spojrzenia jest Jezus Chrystus, w którym odkrywamy wypełnienie i aktualizację Słowa.
- Wpatrując się w Chrystusa i Jego zbawcze dzieło, każdy rozpoznaje powody, dla których warto uczynić swoje życie darem dla innych.
- Na zakończenie należy podjąć jakieś konkretne, praktyczne postanowienie dotyczące codzienności, tak, by w ramach swego życiowego powołania, w każdej sytuacji życia, Słowo Boże miało pierwszeństwo.

Dzielenie się (actio)

- Po modlitwie i kontemplacji Słowa (przeznaczyć odpowiedni czas) prowadzący spotkanie zaprasza do dzielenia się tym, co każdy przeżył osobiście, co jest dla niego konkretnym Bożym wezwaniem.
- Nie chodzi tylko o to, by wspólnie omawiać znaczenie tekstu, lub zadawać pytania, ale dzielić się mądrością otrzymaną poprzez Słowo, za sprawą Ducha św. Dzielenie się Orędziem Słowa Bożego ma pomóc w odkryciu tego, co Biblia wnosi w nasze życie, bez przeciwstawiania się sobie, bez sporów, czy kłótni. Braterskie dzielenie się owocami lektury biblijnej czyni ją bardziej pogłębioną i staje się rewizją życia wspólnoty.
- Warto, by prowadzący Spotkanie Biblijne dokonał podsumowania wypowiedzianych myśli i zaprosił uczestniczących do spontanicznej modlitwy.

Po wymienionych intencjach, wszyscy włączają się słowami modlitwy, np. *Wysłuchaj nas. Panie !* a po nich odmówić Modlitwę Pańską: *Ojcze nasz*. Można dołączyć także dodatkowe modlitwy praktykowane w rodzinie, czy wspólnocie, szczególnie rozważanie tajemnic Różańca Świętego, Litanie okresowe, a całe spotkanie zakończyć należy pieśnią i umieszczeniem Biblii na należnym miejscu.

KRĘGI BIBLIJNE

Specyfika pracy w kręgach biblijnych polega na tym, że wszyscy uczestnicy rozmowy wspólnie, metodą dyskusyjną, przerabiają jakiś konkretny tekst Ewangelii. Dyskusję prowadzi kierownik kręgu. Praca przebiega w dwóch etapach:

1° Egzegetyczne wyjaśnienie tekstu. Na tym etapie kierownik formułuje szereg pytań, zmierzających do wyjaśnienia tekstu.

2° Zastosowanie tych tekstów we własnym życiu. Pytania na tym etapie będą skierowane ku życiu. Konfrontacja własnego życia z wezwaniem Bożym zawartym w Piśmie jest istotnym elementem tej pracy .

Kierownikiem kręgu biblijnego może być duszpasterz lub przygotowany do tej pracy człowiek świecki. Jest rzeczą bardzo wskazaną, by duchowny był obecny na rozmowie

biblijnej. Jeśli to jest niemożliwe, to powinien przed rozmową omówić z prowadzącym temat, dać mu pomoce, oraz przyjąć sprawozdanie z przebiegu rozmowy. Następuje w ten sposób dowartościowanie ludzi świeckich; kierownik i uczestnicy nie są prowadzeni za rękę jak małe dzieci, lecz sami trudzą się poznaniem i studium Bożego Słowa. Kierujący rozmową, jako ochrzczony i bierzmowany, winien stać na wysokości powierzonego mu zadania. Szczególnie potrzebna mu jest znajomość problematyki biblijnej i umiejętność kierowania rozmową — dyskusją. Aby tej pracy podołać, potrzebuje teoretycznego przeszkolenia oraz praktyki pod okiem duszpasterza.

Dyskusyjna metoda pracy stawia również pewne wymagania uczestnikom. Chodzi tu już o chrześcijan dojrzałych (od 17 lat), pochodzących z jednego środowiska i zainteresowanych tematyką biblijną. Tylko w takich kręgach udaje się rozmowa. Ta forma pracy jest bardzo mile przyjmowana przez młodzież. Krąg winien obejmować najwyżej 10 do 15 osób. Przy większej liczbie uczestników rozmowa jest utrudniona i mało owocna. Lepiej również rozwija się praca kręgu, gdy uczestnicy biorą systematyczny udział w kręgach i okazują dużo dobrej woli i gotowości stosowania się do wezwania Bożego zawartego w Piśmie św. Przy liczniejszej grupie uczestników, można ich podzielić na kilka grup roboczych. Każda grupa otrzymuje na piśmie zestaw pytań, nad którymi samodzielnie pracuje. Dobrze jest również odpowiedzi sformułować na piśmie. Po pracy w grupach następuje zebranie wspólne, na którym odczytuje się rezultaty pracy poszczególnych grup. Podsumowuje się wynik rozmowy. Na koniec kierownik rozmowy ujmie „żywą ewangelię” w końcowej modlitwie improwizowanej. Krąg rozpoczyna się również modlitwą. Po lekturze tekstu wskazana jest chwila cichej medytacji. Dopiero potem następują pytania kierującego. Te pytania winny być jasne i rzeczowe. Dyskusja przy, niewprawnych uczestnikach i niedoświadczonym kierownictwie narażona jest na niebezpieczeństwa.

Pierwsze niebezpieczeństwo polega na pochopnym wyciąganiu zbyt radykalnych wniosków, lub na tanim moralizowaniu. Drugie zaś polega na zagubieniu się w zaułkach i sprawach drugorzędnych.

W pierwszym wypadku należy wnioski konfrontować z wyznaniem wiary, w drugim zaś sprowadzać dyskusję na właściwy temat.

Tekst rozmowy winien być wcześniej wybrany i opracowany przez kierownika. Jest to konieczne dla właściwego ukierunkowania dyskusji oraz dla pomocy uczestnikom w wyjaśnianiu trudniejszych miejsc. Bez tego przygotowania dyskusja mogłaby utknąć na martwym punkcie. Należy wybierać takie teksty, które mają jakieś szczególne znaczenie dla życia chrześcijańskiego: wezwania i pouczenia Jezusa, apostołów, czy też innych pisarzy NT. Mniej natomiast do dyskusji nadają się relacje historyczne, opisy cudów. Przy doborze tekstów należy również uwzględnić sytuację uczestników kręgu, ich wiek, wykształcenie, obowiązki zawodowe, rodzinne i społeczne. Najlepszego wyboru, zdaniem O. Knocha dostarcza hasło pt. „Szkoła uczniów”. Hasło to obejmuje podstawowe żądania Chrystusa, wezwanie do naśladowania, posłannictwo w świecie. Do dyskusji nadaje się więc Kazanie na Górze w redakcji Mateusza i Łukasza, oraz wszelkiego rodzaju teksty, wyrażające podstawowe cechy chrześcijanina: wiara, miłość, pokora, służba, odwaga w wyznaniu wiary, ubóstwo, czystość, modlitwa.

Kręgi biblijne przy dobrym przygotowaniu i kierownictwie mają wielkie znaczenie formacyjne. Nasamprzód dla uczestników kręgu: zmuszają do przemyślenia Pisma św., do wypowiedzi na jego temat i do wyciągnięcia wniosków życiowych. Dzięki temu uczą one

patrzeć na świat w perspektywie wiary. Konsekwencją tego jest ciągle konfrontowanie własnego życia z wymaganiami Boga. Uczestnik takich dyskusji lepiej rozumie Pismo św., przez co w sposób bardziej świadomy i pogłębiony uczestniczy w liturgii. Uczestnicy czują, że są poważnie traktowani w swej godności chrześcijańskiej. Kręgi biblijne są dobrą szkołą apostołstwa laikatu. Kręgi żywej Ewangelii mają również duże znaczenie dla duszpasterza. Dowiaduje się on, jak uczestnicy kręgu — jego parafianie — poważnie starają się wcielać w życie żądania Chrystusa. Z dyskusji poznaje, jakie problemy nurtują współczesnego człowieka, co ułatwia mu głoszenie słowa Bożego i pracę duszpasterską. Doświadcza wreszcie, że nie jest samotny w naśladowaniu Pana.

V. REWIZJA ŻYCIA W ŚWIETLE BIBLIJ

Wszystkie omówione dotychczas formy spotkania z Biblią za punkt wyjścia miały zawsze tekst Pisma św. Dopiero od tekstu przechodziły do życia. Takie ustawienie pracy biblijnej zrodziło się w środowisku kontemplacyjnym (*lectio divina*); punktem wyjścia było bezpośrednie doświadczenie Boga. Rewizja życia i metody do niej zbliżone mają natomiast odwrotny punkt wyjścia: od konkretnego wydarzenia, od konkretnej współczesnej sytuacji życiowej dochodzą do słowa Bożego zawartego w Piśmie, które rzuca światło na sens chrześcijański danego wydarzenia.

Taki sposób spotkania z Biblią, a szczególnie z Ewangelią wywodzi się z metody pracy JOC-u. Metoda ta ujęta jest w jednym zdaniu: „Voir — Juger — Agir, czyli Widzieć — Oceniać — Działać”. Widzieć konkretne wydarzenie czy sytuację współczesną, oceniać ją w świetle Ewangelii i działać zgodnie z tą chrześcijańską oceną. Metoda ta została przyjęta i częściowo zmodyfikowana przez niektóre współczesne ruchy odnowy religijnej jak Focolarini, Grupy Żywej Ewangelii, Synowie Miłości.

W konstytucjach tych ostatnich rewizja życia jest obowiązującym środkiem formacji grup wspólnotowych. Ten sposób spotkania z Biblią rozwija się również w młodzieżowych środowiskach protestanckich. W Polsce propaguje tę metodę ks. F. Blachnicki.

Nowym i oryginalnym elementem w tej metodzie jest przede wszystkim wybór punktu wyjścia — konkretne, aktualne wydarzenie. Następnie metoda ta ma charakter dialogowy i wspólnotowy lub dokładniej mówiąc zespołowy, czy grupowy. Wysiłek na czoło tych właśnie elementów nie jest czymś przypadkowym, lecz ma swoje głębokie uzasadnienie we współczesnej teologii, pedagogice i socjologii.

1° Podstawy doktrynalne tej metodzie daje rozwijająca się teologia znaków czasu. Sobór watykański II uczy: „*Kościół zawsze ma obowiązek badać znaki czasów i wyjaśniać je w świetle Ewangelii, tak aby mógł w sposób dostosowany do mentalności każdego pokolenia odpowiadać ludziom na ich odwieczne pytania dotyczące sensu życia obecnego i przyszłego oraz wzajemnego ich stosunku do siebie. Należy zatem poznać i rozumieć świat, w którym żyjemy, a także jego nieraz dramatyczne oczekiwania, dążenia i właściwości*” (KDK 4).

Każde wydarzenie, zgodnie z tą teologią, jest znakiem obecności Bożej w świecie; jest ono włączone w wątek dziejów Królestwa Bożego, ponieważ Bóg w faktach tych działa w sposób tajemniczy. To działanie Boże nie jest jednak widoczne na zewnątrz. Konkretnie wydarzenie, podobnie jak słowo jest znakiem, jest Ewangelią otwartą na właściwej stronicy. Trzeba jednak umieć czytać wewnątrz. Następnie trzeba powiedzieć, że prawa „ekonomii Bożej” są zawsze te same: Bóg dzisiaj mówi tak, jak mówił niegdyś w świętej historii zbawienia a mianowicie „*przez czyny i słowa wewnętrznie ze sobą powiązane, tak że czyny dokonane przez Boga w historii zbawienia ilustrują i umacniają naukę oraz sprawy słowami wyrażone; słowa zaś obwieszczają czyny i odsłaniają tajemnicę w nich zawartą*” (KO 2). Z tą tylko różnicą, że w naszej sytuacji chodzi o ingerencje Boże w wydarzenia codziennego życia a nie o magnalia Dei opisane w Biblii. Właśnie rewizja życia i metody do niej zbliżone starają się wyjaśnić ukrytą tajemnicę tych wydarzeń, zakładając

przy tym, że tylko słowo Pisma, a szczególnie Ewangelii daje nam właściwy klucz do poprawnej interpretacji tych wydarzeń.

W ten sposób i w tej metodzie elementem istotnym jest słowo Boże, wyjaśniające sens wydarzenia. Metoda ta podobnie jak poprzednia domaga się wiary'. Jak tylko wiarą można się otworzyć na Boga - który się objawia, mówi, powołuje, tak samo tylko okiem wiary można dostrzec obecność Boga w zwykłych wydarzeniach codzienności. Słowo Boże wzywa każdego osobiście, podobnie również w wydarzeniu mieści się wezwanie chrześcijańskie. Przez wydarzenie Bóg stawia nami dwa pytania :

a) Czy Bóg objawia się w tym wydarzeniu?

b) Jakie wezwanie kieruje do nas Bóg przez to wydarzenie?

A więc w rewizji życia podobnie jak i w innych formach spotkania z Biblią chodzi o to samo: o słuchanie wezwania Bożego. W istocie więc metoda ta nie różni się od poprzednich. I tu i tam chodzi o słowo Boże i życie; tu i tam chodzi o osiągnięcie tych samych wartości. Tylko droga jest inna .

2° Przyjęcie innej drogi ma swoje uzasadnienie pedagogiczne, socjologiczne i psychologiczne. Uwzględnienie tych danych sprawia, że ta nowa metoda jest bardziej skuteczna, współczesna i atrakcyjna. Człowiek współczesny w sposób szczególny odczuwa to, że jest „ *postawiony w konkretnej sytuacji życiowej*”; *Sitz im Leben* leży w centrum zainteresowania dzisiejszego człowieka. Nowa metoda spotkania z Biblią zrodziła się nie w środowiskach monastycznych jak np. medytacja biblijna, lecz w środowisku ludzi świeckich, aktywnie zaangażowanych w życie społeczne i starających się przeopić to życie zaczynem ewangelicznym. Metoda ta powstała w katolickich środowiskach młodych robotników zorganizowanych w JOC. „*Organizacja pragnie nauczyć młodych robotników, by patrzyli na rzeczywistość i widzieli ją bez przesądów. To widzenie doprowadza ich do spotkania, do konfrontacji z życiem, do wejścia w sedno problemów... W drugim etapie metody jocistowskiej należy przystąpić do oceny rzeczywistości,, czyli wypracować pewne sądy o tej rzeczywistości prowadzące do działania... Ostatni etap omawianej metody winien ustalić co można i należy uczynić, by podane zasady wprowadzić w życie odpowiednio do okoliczności, miejsca i czasu, jak należy działać, aby one były najskuteczniejsze*” . To głębokie zakotwiczenie w konkret współczesnego życia ma wielkie walory pedagogiczne. Intensywność ludzkiego doświadczenia zostaje wciągnięta w służbę wiary i modlitwy. Wszystko zdąża ku temu, żeby spotkać się z Panem i nawiązać z Nim dialog poprzez wydarzenie i poprzez słowo Boże.

3° Na koniec metoda ta wykorzystuje najnowsze osiągnięcia współczesnej pedagogiki. Nowe impulsy czerpie ta metoda z dwóch źródeł:

a) Z nowego ujęcia dialogu jako podstawowego warunku ludzkiej egzystencji,

b) Z metod pedagogiki grup, ekip, które przez swobodną, a równocześnie twórczą zabawę pomagają rozwijać w nas to, co ludzkie.

Nazwanie tej metody dialogową i grupowo - pedagogiczną jest zgodne z dialogowymi i wspólnotowo-dynamicznymi zasadami, które znajdują się właśnie w samym Piśmie św. Historia bowiem zbawienia ST i NT ma charakter dialogowy i wspólnotowy. Dlatego właśnie niektórzy autorzy sądzą, że taki charakter powinno mieć współczesne duszpasterstwo biblijne

Punktem wyjścia jest konkretne współczesne wydarzenie. Skąd czerpać te wydarzenia i jak przepracowywać je w grupach? JOC czerpała główne fakty ze świata robotniczego, posługując się ankietą. W duszpasterstwie biblijnym metodą rewizji życia należy rozszerzyć zakres wydarzeń oraz metodę ich poznania. Rzadko kiedy środkiem poznania rzeczywistości będzie ankieta, przeprowadzona przez grupę.

W doborze wydarzeń aktualnych i w pracy nad nimi można posłużyć się metodą proponowaną przez W. Erla i F. Gaisera. Aktualnych wydarzeń, sytuacji, pytań, problemów do dyskusji w grupach i oceny ich w świetle Pisma św. dostarczają nam dzisiaj liczne

czasopisma i magazyny ilustrowane, baczna obserwacja otaczającego nas świata i własne doświadczenia, środki masowego przekazu jak radio i telewizja, film i teatr, płyty ze współczesną piosenką i przebojem, współczesna literatura.

1° Obserwacja życia i własne doświadczenie.

Willi Erl podaje następujący przykład znany całej grupie. Młody człowiek zaledwie 20-letni zachorował na białaczkę. Zdaniem lekarza będzie żył najwyżej jeszcze dwa lata. W takiej sytuacji młody człowiek pyta: „Czy życie moje ma jeszcze jakiś sens?” Co mu odpowiemy? Kierownik grupy dyskusyjnej może od razu wobec wszystkich postawić to pytanie i przyjmować propozycje. Dla intensywniejszego zaangażowania wszystkich może grupę podzielić na kilka zespołów, które pracować będą oddzielnie. Po około 30 minutach pracy w zespołach następuje spotkanie całej grupy oraz przekazanie i omówienie odpowiedzi. Dyskusja zapewne pójdzie w kierunku sensu życia. Można wtedy zacytować Rdz 1, 26-31 (lub inny tekst biblijny) i zbadać poważnie (metodą dyskusyjną) czy ten tekst nie daje nam i choremu na białaczkę możliwej do przyjęcia odpowiedzi. Jakie wezwanie kieruje Bóg do nas w tym fakcie i tekście? Można oczywiście szukać i innych tekstów, które rzuciłyby światło na to wydarzenie. Modlitwa improwizowana, obejmująca całokształt problematyki i zawierająca jakąś naszą odpowiedź.

2° Czasopisma, magazyny ilustrowane i środki masowego przekazu pełne są faktów, sytuacji i problemów z całego świata, które winny być przemyślane i ocenione w świetle Ewangelii.

Wachlarz wydarzeń jest tu bardzo szeroki. Komunikaty i reportaże z działań wojennych. Głód i potrzeby krajów trzeciego świata mogą być punktem wyjścia owocnego dialogu biblijnego. Wreszcie bogata problematyka społeczno-moralna kraju czy środowiska często spotykana na łamach prasy może dać bogaty materiał do rewizji życia. Oto niektóre tylko z problemów: alkoholizm, chuligaństwo, życie nie narodzonych, problematyka rodzinna, etyka zawodowa, bezpieczeństwo na drodze. Wszystkie te problemy domagają się głębszej refleksji w świetle Ewangelii Chrystusa.

3° Współczesny film obyczajowy, czy dokumentalny może być bardzo dobrym punktem wyjścia do rozmowy biblijnej.

4° Płyta ze współczesną piosenką i przebojem dostarcza dobrego materiału dyskusyjnego.

Jak przeprowadzić taką dyskusję? Po przegraniu płyty należy najprzód w rozmowie uświadomić sobie treść piosenki. Aby tego dokonać trzeba będzie kilka razy przegrać płytę. Potem następuje ocena, wartościowanie tej treści w świetle zdrowego rozsądku i w świetle Biblii. Przejście do oceny w świetle Pisma może ułatwić następujące pytanie: „Czy Jezus (np. na weselu w Kanie) zgodziłby się na treść tej piosenki?” Dlatego tak? Dlaczego nie?

5° Wreszcie współczesna literatura i poezja dostarczają bogatego zestawu faktów, sytuacji i problemów, które mogą stanowić punkt wyjścia dialogu grupowego.

W tych rozmowach biblijnych trzeba pamiętać jeszcze o następujących sprawach:

- a) Nie jest rzeczą konieczną, ani też zawsze możliwą oceną faktu przy pomocy konkretnego tekstu biblijnego, ocena może być przepracowana w świetle całej Biblii,
- b) Nie należy się zatrzymywać na teoretycznym wartościowaniu faktu, ale zawsze trzeba się starać o jakiś czyn.

Uwaga:

Szerzej na ten temat: Wstęp ogólny do Pisma Świętego; Poznań – Warszawa, 1986, s.250-275

V Warto przeczytać całą Biblię

Plan roczny czytania Pisma Świętego

Poświęć swój czas 20 do 30 minut dziennie a w ciągu roku przeczytasz całą Biblię.

Ksiądz Prałat Bronisław Żołnierczyk, urodził się 21 marca 1940 roku w Sanoku. Maturę z wyróżnieniem zdał w Sanoku i podjął studia teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu, które ukończył w 1964 roku. Po otrzymaniu święceń kapłańskich, podjął studia na KUL-u w Lublinie, na kierunku biblistyka, uwieńczony stopniem naukowym. Przez kilka lat pracował w (Tarnowska Wola, Rzeszów, Sieniawa, Krosno, Jasło, Jasło, Jarosław). W latach 1970-1986 pracował w Seminarium Duchownym w Przemyślu jako profesor i ojciec duchowny - wychowawca kleryków, kierując równocześnie kilkoma referatami przy Kurii Biskupiej. W okresie sprawowania funkcji wychowawczej w Seminarium, założył CARITAS KLERYKÓW, która opiekowała się biednymi i potrzebującymi mieszkańcami miasta Przemyśla. Z inicjatywy księdza Bronisława Żołnierczyka na terenie miasta Przemyśla powstały różne organizacje i ruchy społeczne mające na celu niesienie pomocy najbardziej potrzebującym.

1. Duszpasterstwo Osób Niewidomych.
2. Zainicjował Ruch Wiara-Światło "Muminki" na całym Podkarpaciu i w sąsiadujących województwach.
3. Zainicjował również opiekę nad dziećmi z domów dziecka i pogotowia opiekuńczego.
4. Opieką materialną i duchową obejmował rodziny wielodzietne oraz ludzi z domów spokojnej starości.
5. Wspierał Braci Albertynów w Przemyślu w ich pracy opiekuńczo-charytatywnej nad ludźmi psychicznie chorymi.

W latach 1985-2000 ksiądz Prałat sprawował funkcję Dyrektora "CARITAS" Archidiecezji Przemyskiej. Zawsze służył i pomagał najuboższym i najbardziej potrzebującym. Jako Dyrektor przez cały czas organizował w mieście pomoc dla Polaków i biednych z terenów byłego Związku Radzieckiego. Z ramienia Episkopatu Polski i Zarządu Głównego Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta ksiądz Bronisław Żołnierczyk w 2001 roku został mianowany asystentem kościelnym dla wszystkich Kół Towarzystwa w Polsce. Przez ponad 30 lat służy najsłabszym, odrzuconym i pogardzonym. Pomaga tym, którym nikt już nie chciał podać ręki. Oprócz powyższych zajęć, ksiądz Prałat prowadzi wykłady w Kolegium Katechetycznym w Przemyślu, zajmuje się również formacją wolontariatu Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta. Od dwu lat jest Przewodniczącym Komisji Konkursowej OKWB archidiecezji przemyskiej. ***Jest członkiem Kapituły Metropolitalnej w Przemyślu, członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Pomocy św. Brata Alberta, oraz krajowym duszpasterzem bezdomnych.***

**... „ Proszę was:, wchodźcie w nowe tysiąclecie
z księgą Ewangelii! Niech nie zabraknie jej
w żadnym polskim domu!
Czytajcie i medytujcie!
Pozwólcie, by Chrystus mówił?...**

Jan Paweł II 6 czerwca 1999

